

ประเด็น

จัดการภัยคุกคามความมั่นคงทางสุขภาพ

“ยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง ๓ ชนิด ภายในปี ๒๕๖๓”

เป้าหมาย/ ตัวชี้วัด	<p>๑. ร้อยละ ๑๐๐ ของจังหวัดมีการขับเคลื่อนมาตรการยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูงร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับส่วนกลางและภูมิภาค อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ เรื่อง</p> <p>๒. ร้อยละ ๑๐๐ ของจังหวัดมีระบบรับแจ้งข่าว การใช้/ป่วยจากการสัมผัส สารเคมีทางการเกษตร ๓ ชนิด (พาราควอต คลอโรไพริฟอส ไกลโฟเสต) โดยประชาชน/อสม. ผ่าน Mobile Application สู่หน่วยบริการ (คลินิกสารเคมีเกษตร/คลินิกโรคจากการทำงาน)</p> <p>๓. ร้อยละ ๑๐๐ ของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม (Occupational and Environmental Health Profile : OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T๖๐)</p>
------------------------	---

สถานการณ์ /ข้อมูล พื้นฐาน	<p>Situation : จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี ๒๕๖๑ จำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด ๓๘.๓ ล้านคน พบว่าเป็นแรงงานนอกระบบ ๒๑.๒ ล้านคน ซึ่งแรงงานนอกระบบมากกว่าครึ่งหนึ่งทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมโดยมีจำนวนถึง ๑๑.๗ ล้านคน ปี ๒๕๖๐ พบว่ามีปริมาณการนำเข้าของวัตถุอันตรายทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้นกว่า ๓.๗๔ หมื่นตัน เทียบกับปี ๒๕๕๙ และพบผู้ป่วยด้วยโรคพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในปี ๒๕๖๐ มีอัตราป่วย ๑๖.๘๑ ต่อประชากรแสนราย ซึ่งเพิ่มขึ้น ๑,๑๑๗ ราย เทียบจากปี ๒๕๕๙ (อัตราป่วย ๑๔.๔๗ ต่อประชากรแสนราย) อีกทั้งพบผู้ป่วยสัมผัสสารกำจัดวัชพืชพาราควอตจำนวน ๕๐๒ ราย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ โดยได้รับสารแบบไม่ได้ตั้งใจ โดยปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๙ ราย และปี ๒๕๖๐ จำนวน ๓๓ ราย และมีแนวโน้มสูงขึ้น ทั้งนี้ ผู้ป่วยส่วนใหญ่พบในกลุ่มอายุ ๑๕-๕๙ ปี และประกอบอาชีพเพาะปลูกพืชไร่และพืชผัก จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช พร้อมทั้งการขับเคลื่อนมาตรการและนโยบายเพื่อการยกเลิกการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง และมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจสนับสนุนสินค้าที่เป็นมิตรต่อสุขภาพ</p>
---------------------------------	---

ยุทธศาสตร์/ มาตรการ	มาตรการที่ ๑ ยกระดับการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร	มาตรการที่ ๒ การขับเคลื่อนนโยบายยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง ๓ ชนิด
------------------------	--	--

กิจกรรมหลัก และ ผู้รับผิดชอบ	<p>๑) พัฒนาเครือข่าย การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตรในจังหวัด</p> <p>๒) จัดทำฐานข้อมูลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ด้านเกษตรกรรม ในระดับจังหวัด</p> <p>๓) ใช้กลไกของ กกก.ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมจังหวัด ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๖๒ กำกับติดตามและรายงานข้อมูลในการชี้เป้ากลุ่มเสี่ยง/พื้นที่เสี่ยง เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ</p>	<p>๑) ผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายผ่านกลไก กกก.ยุทธศาสตร์สารเคมีแห่งชาติ/ กกก.ระดับชาติ/ กกก.ระดับจังหวัด/อำเภอ ฯลฯ</p> <p>๑) สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน/อสม./ชุมชน เพื่อการเฝ้าระวังและจัดการความเสี่ยงจากการใช้/สัมผัสสารเคมีฯ สู่การยุติการใช้สารเคมีการเกษตรที่มีอันตรายสูง ๓ ชนิด</p>
------------------------------------	--	--

ผู้รับผิดชอบ	<p>กระทรวงสาธารณสุข : สสจ. หน่วยบริการฯ สังกัด สป.สธ. สสอป.สป. กรม คร., กรม สบส., กรม วพ., อย., กรม พ., กรม อ.</p> <p>เครือข่าย สธ : อสม./ประชาชน, สสส., สปสช., สข. กกก.จังหวัด ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๖๒ อปท./กองทุนสุขภาพท้องถิ่น/พชอ./พพพ./สภาเกษตรกร</p> <p>กระทรวงอื่นๆ : เกษตรจังหวัด, กรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร, ก.อุตสาหกรรม, ก.พาณิชย์ฯ</p>
--------------	--

ระดับ ความสำเร็จ	ไตรมาส ๑ (Planning & Development)	ไตรมาส ๒ (Implementation)	ไตรมาส ๓ (Monitoring)	ไตรมาส ๔ (Evaluation)
	<p>๑) มีข้อมูลปริมาณการใช้/สัมผัสสารเคมีฯ ในพื้นที่โดยประชาชน/อสม. ผ่าน Mobile application</p> <p>๒) มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวิชาการ และอบรม จนท.สธ. เพื่อยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง (พ.ย. ๖๒)</p> <p>๓) ฐานข้อมูล OEHP ด้านเกษตรกรรม และระบบแจ้งข่าว/ระบบรายงานข้อมูลการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร ในระบบ Health Data Center : HDC โดยหน่วยบริการสุขภาพทุกระดับในจังหวัด (รพ.สต., รพช., รพท./รพศ. (คลินิกโรคจากการทำงาน/กลุ่มงานอาชีพเวชกรรม))</p>	<p>๑) มีคลินิกสารเคมีทางการเกษตร ที่ รพ.สต. ทุกจังหวัด (ม.ค. ๖๓)</p> <p>๒) ฐานข้อมูล OEHP ด้านเกษตรกรรม ฉบับปรับปรุง</p> <p>๓) มีการติดตามและสนับสนุนระบบการรายงานข้อมูลเจ็บป่วย/เสียชีวิตจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร ในระบบ Health Data Center โดยหน่วยบริการสุขภาพทุกระดับ (รพ.สต., รพช., รพท./รพศ.(คลินิกโรคจากการทำงาน/กลุ่มงานอาชีพเวชกรรม))</p> <p>๔) มีการขับเคลื่อนการยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรผ่านกลไก กกก.จังหวัด/กทม. และกกก. ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพฯ</p>	<p>๑) มีรายงานข้อมูลสถานการณ์หรือมีการนำเสนอผ่านนโยบายผ่าน กกก.จังหวัด ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมโรคจากการประกอบฯ</p> <p>๒) มีการติดตามและสนับสนุนระบบการรายงานข้อมูลการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร ในระบบ Health Data Center : HDC โดยหน่วยบริการสุขภาพทุกระดับในจังหวัด (รพ.สต., รพช., รพท./รพศ.(คลินิกสารเคมีเกษตร/คลินิกโรคจากการทำงาน))</p> <p>๓) มีการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมกับชุมชน (อปท./กองทุนสุขภาพท้องถิ่น) เพื่อยกเลิกการใช้สารเคมี ๓ ชนิด</p>	<p>๑) มีการประเมินคุณภาพของฐานข้อมูล OEHP ด้านเกษตรกรรม ระดับจังหวัด โดยกรมควบคุมโรค</p> <p>๒) มีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างการใช้สารเคมีทางการเกษตร และผลกระทบต่อสุขภาพ</p> <p>๓) มีการขับเคลื่อนมาตรการยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูงร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด (อย่างน้อย ๑ เรื่อง)</p>